

Pedagogia i vilatans

Rosa Castellet

La senyora Victòria i el curs escolar 1929-1930 de Sant Feliu del Racó

NA MARIA VICTÒRIA VENTURA I GUIXÀ

Va néixer a Hostalets de Pierola (Anoia) el 3 de Novembre del 1895, filla de Pau i de Carme.

Als 25 anys fou nomenada mestra de l'Escola de Sant Feliu del Racó i es trasllada a aquest poble en companyia dels seus pares i una tia soltera, la tia Pepa. Els santfeliuencs que ronden els 70 anys encara recorden el Sr. Pau fent esparidenyes, i per cert molt ben fetes, en un banc que treia a fora i voltat de les seves gabies d'ocells.

La labor pedagògica de la Sra. Victòria va merèixer la felicitació dels diferents inspectors que visitaren l'Escola i que li agraïren haver aconseguit la total desaparició de l'analfabetisme al poble.

Alumnes d'ella parlen de les exposicions de labors, dibuixos i treballs que es feien a l'Escola. Diuen que li agradaven molt les labors, que tenia molta paciència i que era molt activa. Tots l'estimaven i ella es considerava una santfeliuencsa més.

Al jubilar-se, volgueren oferir-li una festa a la plaça com a merescut homenatge, però ella va refusar. Era l'any de l'aiguat (1962) i va dir que no volia festes quan hi havia tanta gent que plorava. Solament va acceptar els obsequis que li oferiren els pares dels seus alumnes.

Va viure uns anys a la plaça, i, al ser-li necessària una intervenció quirúrgica, les seves amistats consideraren que no podia viure sola una persona en les seves condicions i la varen convèncer que ingressés a l'Hospital de Castellar. Entrà a l'Hospital el 20 de Juny del 1975, quan tenia 80 anys d'edat i encara hi roman, si bé, en un estat de semiinconsciència.

En aquesta fotografia dels anys trenta hom veu en primer terme l'escola i al fons, a l'esquerra, la masia de Cal Busqueta

ESCOLA NACIONAL UNITÀRIA MIXTA DE SANT FELIU DEL RACÓ

El document més antic que es conserva data del mes d'Abril del 1887. És un pressupost de material escolar per a l'Escola Nacional de Sant Feliu del Racó (104,25 pts.). Aquesta escola estava situada en una casa del poble. A l'entrada hi havia una taula gran i els alumnes seien al seu entorn. El document va signat per la mestra Agustina Llamas i els components de la Junta d'Ensenyament (Alcalde-President el Sr. Josep Portabella, segueixen Joan Masaveu, Domingo Riba, Pere Costa, Salvador Gili i Josep Pallàs). La matrícula era de 28 alumnes.

El segon pressupost el firma el 8 de Maig del 1888 la segona mestra destinada a aquesta Escola, Maria Camps i Roca que hi exercí fins l'any 1920 i en el seu temps el Sr. Emili Carles Tolrà fa construir l'edifici de nova planta destinat a escola per a que els fills dels obrers que treballen a la seva fàbrica i són de Sant Feliu tinguin una escola digna. Això passa a l'any 1898. L'edifici és l'actual de l'Escola. Ampli, higiènic, voltat de pati i jardí i amb un hort i un pou d'aigua potable, en aquell temps era una escola de les millors. Inclouia també un pis per a viure la mestra.

L'any 1920 és la Sra. Victòria Ventura i Guixà la nova mestra, la qual hi exercí fins el 1961. Ella va viure allí els anys de canvis i de guerra civil i de post-guerra. El poble minvà, uns emigraren, altres no volgueren fills i la matrícula a l'Escola fou reduïda.

Al jubilar-se la Sra. Victòria, fou destinada a Sant Feliu una nova mestra, la Sra. Lluïsa Altés, la qual va organitzar l'Escola segons les noves normes estatals. Va deixar Sant Feliu el 30 d'Agost del 1969 i el 15 de Setembre del mateix any jo, Rosa Castellet, passava a ocupar el seu lloc.

Amb la nova estructuració escolar es va provar si podia fer-se un trasllat dels infants de Sant Feliu a Castellar, però els inconvenients que aquest desplaçament reportava varen decidir que era necessària l'Escola al poble. Està classificada en l'actualitat com a Escola Catalana.

EL DR. PORTABELLA

El Dr. Pere Portabella i López va néixer a Castellar el 29 de març del 1878. Era fill del metge d'aquesta població, Dr. Josep Portabella, i de la seva esposa Concepció López.

Estudià la carrera de medicina a Barcelona i exercí de metge naval. Això li va permetre fer el Doctorat i al mateix temps realitzar llargs viatges, cosa que li agradava molt.

A Barcelona va conèixer la que després fou la seva esposa, la senyora Conxa Gutiérrez. S'establí a la Ciutat Comtal on nasqueren les seves filles i més tard, degut a la delicada salut de l'esposa, es traslladaren a Sitges. Al cap de cinc anys tornaren a Barcelona on continuà exercint de metge. Pertanyia a les Conferències de St. Vicens.

Els estius els passava tota la família a Sant Feliu on es va construir una torre i on passà els anys de guerra civil, estimat i respectat doncs acudia sempre allí on el necessitaven. Deia que tenia la satisfacció de que mai se li va morir un malalt de pulmonia ni de tifus, dues malalties molt greus en aquell temps, doncs no es coneixien els antibiòtics.

No feia distincions entre els fills del poble i els estiuejants i no va voler cobrar mai les seves visites. En agraïment a la seva dedicació el poble de St. Feliu li va retre un homenatge en el qual se li dedicà un carrer. Tant al descobriment de la placa com al dinar, que tingué lloc al «Centre» hi assistí tothom. Al donar les gràcies se'l veia molt emocionat.

Fou un pare i un marit exemplar.

Morí a Barcelona el 20 de setembre de 1963.

EL DR. PUIG

El Dr. Joan Puig Valls va néixer a Sabadell l'any 1843 i anà a l'Argentina a exercir la seva carrera de metge. En poc temps es féu una gran clientela i el seu nom fou famós. Al caure greument malalt la seva mare, que vivia a Sabadell amb una filla, la senyora Soletat, aquesta la va dur a fer la convalescència a Sant Feliu i es recuperà tant i tan bé es va posar que la germana va escriure-li donant-li notícies de la situació i salubritat del poble.

El Sr. Puig va començar a invertir en el poble. Comprà terrenys i féu construir uns pisos per a llogar (1899).

Quan, després d'uns anys, ell va venir, la seva preocupació fou buscar aigua pel poble i va fer construir molts pous. Desitjava que Sant Feliu fos conegut, que hi acudís la gent a recuperar la salut tal i com ho havia fet la seva mare.

Va donar terrenys per ampliar la plaça del poble i l'Ajuntament va fer la paret actual i es tapà el xaragall o torrent que hi passava. També aconseguí el traçat de l'actual carretera que va de Castellar a Sant Feliu des del «Pal» fins a la Plaça.

Quan va morir, el 14 de Gener del 1924, l'enterraren a Sant Feliu i li dedicaren la plaça del poble amb una placa que posava l'agraïment dels sant-feliuencs.

L'Arxiu d'Història de Castellar agraeix públicament la col·laboració de tots els qui han fet possible l'aparició d'aquest número monogràfic de PLAÇA VELLA i en especial el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat, de l'Associació de Veïns de Sant Feliu del Racó i del setmanari «Forja», així com de les següents persones: Esteve Prat, Joan Feliu, Ramon Vall Rimblas, Maria Peña, Salvador Alavedra, Jordi Garròs, Mn. David Boix, Miquel Ballbé, Joan Piñot, Rosa Castellet, Florenci Estrada, Joan Pinyot i Garròs, i també l'ajut dels nostres anunciants.